

Ezen a napon emeljük magasra az édesanyánk hét tőrrel átvert fájdalmas szívét és mutassuk meg a fegyverkező, lángban álló világnak.

Mert az édesanyák könnye és szenvedése az egész világon egyforma. A kilótt spanyol, olasz, német, francia vagy angol golyó mindig és mindenütt az édesanyák szívét találja...

Jó lenne, ha Anyák napján a nemzetek sorsát intéző hatalmasok is, — megcsókolnák az édesanyjuk kezét... Akkor talán eloszlanának a sötéten gomolygó, háború felhői és felragyogna a világbéke ragyogó szivárványa!

(B. Csűrös Emilia.)

## A legszebb ajándék.

*Szindarab Anyák-napjára.*

*Színhely:* egy nagyvárosi bérház udvara.

*Szereplők:* Anya, egyuttal házmester. Postás. Piroska, 12 éves, Pista, 10 éves, Erzsike, 8 éves, Karsai Gyuszi, Zámi Sanyi, Nyerges Pista osztálytársai Pistának.

### 1. Jelenet.

(Anya, Piroska.)

*Anya* (a szembenlévő lakásból kijön az udvarra): Egész reggel óta takarítok, mégsincs rendben a lépcsőház. Ezek a kifutók mindig elszórnak valamit. Hol papirost, hol mást.

*Piroska:* Édesanyám, mondja, mit csináljak, szívesen segítek!

*Anya:* Te kislányom csak maradj itt, tudod, hogy valakinek mindig itt kell lenni a bejáratnál. Aztán még ugyis kicsike vagy még a dologra. (Tovább söpör, törülget.)

*Piroska:* Hát itt is segíthetnék valamit. Hiszen már nem is vagyok olyan kislány. Aki hatodikos, annak már dolgozni is tudni kell, különösen a mai világban.

### 2. Jelenet.

(Voltak, Postás.)

*Postás:* Jó reggelt, házmesterné! Maga csak mindig munkában van, akárhányszor jövök is. Bezzeg más házaknál! Na, de meg is látszik a keze munkája!

*Piroska:* Nem jött levelünk, postás bácsi?

*Postás:* Ma nem, de holnap biztosan hozok. Még hozzá olyan tábori lapot, amelyet már annyira várnak. Hát bizony onnan Oroszországból nehezen jár most a posta. Pedig mennyien várják...

*Anya:* Szegény jó uram, nem tudom mi van vele... már több mint egy hónapja, hogy nem kaptunk tőle semmi hírt.



*Postás:* Ami rajtam mulik, én szívesen elhozom akár mindennap is...

*Anya:* Tudom, tudom...

*Piroska:* Jaj de sok levelet hozott a házba, Postás bácsi!

*Postás:* Ennyi népségnek bizony mindig van levele... De bezzeg tábori lap nem sok akad közte. Pedig..

*Anya:* Hát Isten vele, postás úr, csak el ne feledkezzen ám rólunk se!

(Postás el.)

### 3. Jelenet.

*Anya:* Piroska lelkem, nézd már meg, mi van Pistával? Fölkelt már? Nem megy még az iskolába?

*Piroska:* Megnézem, anyám.

*Anya:* Bizony nehéz most a szegény embernek, pláne, ha csak maga dolgozik. De hát a hazát is védeni kell az embereknek... Nem is volna semmi baj, csak egészséget adjon a jó Isten!

*Piroska* (hangja kihallatszik az ablakon): Kelj már fel, te lustaság! Hiszen már félkilenc ugysis! Már elkéstél az iskolából! Na, majd ad neked a tanító úr!

*Pista* (hangja belülről): Ne kiabálj, tudom én, mikor kell felkelnem! Ma nem lesz tanítás, mert a tanító úr elutazott. Azért csak maradjass nyugton!

*Anya:* Mit mond ez a fiú? Hogy a tanító úr elutazott, meg hogy ma nem lesz tanítás? De hiszen reggel félnyolc tájban láttam, amint a kis Karsai Gyuszi, meg a Zámi Sanyi mentek az iskolába, azok is odajárnak, még hozzá Pistával egy osztályba! Jaj nekem, már megint ez a fiú rosszalkodik! Ez keseríti meg az életem! Na, de majd adok én neki mindjárt!

(Anya bemegy.)

### 4. Jelenet.

(Pista, Piroska, majd Anya.)

*Pista* (kis szünet után, vissza beszél a lakásba): Hát pedig én azt mondom, hogy ma nincs tanítás. Az osztálytársaim is mind hallották, hogy a tanító úr azt mondta, elutazik. Az, hogy Karsai Gyuszi meg Zámi Sanyi elmentek reggel félnyolckor, nem rám tartozik. Bizonyosan elfelejtették, hogy mit mondott a tanító úr. Különben is... Nekik könnyű... Van jó ruhájuk, cipőjük is annyi, amennyit csak akarnak, még zsebpénzt is kapnak a szüleiktől. Hát így nem nehéz iskolába járni. Minden délelőtt teleeszik magukat mindenféle nyalánksággal. És ha kérek tőlük egy kis kóstolni valót, még azt sem adnak...

*Piroska* (kilép az ajtón): Mit beszélsz már megint, te haszontalan gyerek! Hogy nekik van jó ruhájuk és annyi nyalakodnak, amennyit akarnak! Hát nekik könnyű, a Karsai



Gyuszi édesapja gazdag gyáros, itt laknak a földszinten öt szobában. A Zámi Sanyi apja meg kereskedő, ő is, sokat keres. De nem mindenkit teremtett ám a jó Isten gazdagnak. Azért még mindig szépen meglehetünk, csak egészséget adjon az Isten! Nem is tudnék dolog nélkül élni! Arra teremtett bennünket az Isten!

*Pista* (egy ostor nyelet faragesál): Ne járjon a szád! Te mindig ilyen butákat beszélsz. Ugyan mit dolgozzam én, amikor még kicsi vagyok. Majd, ha megnövök, akkor dolgozom is! Hiszen az a nagyok dolga! Különb is alig van ennivalónk, ruhánk, hányszor volt télen fűtetlen a szobánk, másoknak meg mindenük megvan... Hát így könnyű tanulni, meg dolgozni!

*Piroska*: Szégyeld magad, te rossz fiú! Nem megmondta édesapánk, mikor kiment a haretérre, hogy segítsünk édesanyánknak, szegénynek ugyanis sok a dolga, gondja. Még te is szomorítod? Jöjjön csak haza, majd megmondom neki, mit csináltál!

(Voltak, Karsai Gyuszi, Zámi Jóska jönnek a kapun.)

## 6. Jelenet.

*Karsai Gyuszi*: Hát te hol voltál ma a tanításról, Pista? Megállj csak, azt mondta a tanító úr, hogy szóljunk édesanyádnak, s kérdezzük meg, miért nem jöttél az iskolába?

*Pista* (hirtelen a fiúkhoz lép): Te, né kiabáljatok úgy. Ne szóljatok semmit, én azt mondtam itthon, hogy a tanító úr elutazott, ma nincs előadás. Hát ti miért jöttetek haza hamarabb?

*Karsai Gyuszi*: Azért, mert holnap Anyák napja lesz, megvolt az ünnepély főpróbája, s csak tizenegy órára kell visszamennünk az iskolába. Akkor még egyszer elpróbáljuk az éneket és feldíszítjük a tornatermet.

*Zámi Sanyi*: Hát te ugyan szépen készülsz felköszönteni az édesanyádat!

*Pista*: Ne szóljatok hangosan! Délutánra itt lesz a sárgarigó, amit ígértem nektek! Azonnal elmegyek érte és elhozom. Olyan szép, még kalitkája is van. De csak akkor adom oda, ha nem mondjátok meg, hogy nem voltam iskolában.

*Piroska*: Mit suttogtok ti ott? Igaz, hogy a tanító úr elutazott és ma nem kellett iskolába mennetek, Gyuszi?

*Pista*: Igaz hát! Éppen most küldték haza őket is az iskolából. Reggel elfelejtették, hogy nem lesz tanítás, elmentek az iskolába, de most hazajöttek ők is. Látod, hogy nekem volt igazam?

(Karsai Gyuszi és Zámi Sanyi el.)



## 7. Jelenet.

(Piroska, Pista, Anya.)

*Anya:* Na, fiacskám, hát miért jöttek haza az osztálytársaid?

*Pista:* Azért, mert nincs itthon a tanító úr...

*Anya:* Most ráérsz, nem vennéd elő a könyvedet s tanulnál egy kicsit?

*Piroska:* Ugyis nagyon gyöngye volt a tavalyi bizonyítványod. Nem tudom, hogy vesznek fel jövőre más iskolába? Hát még ha hazajön édesapánk, s megtudja, hogy most is milyen rosszul tanulsz, majd ad ő neked!

(Anya, Piroska el.)

## 8. Jelenet.

*Pista:* Na, csakhogy ezt megusztam ép bórrrel! (Ujjait szájába dugja, fütyül.) Csak meghallanak a fiúk! Most jó volna egy kicsit játszani! (Föltekint, mintha a folyosóra nézne.) Gyertek le, Gyuszi, Sanyi! Játsszunk egyet itt a pincében!

## 9. Jelenet.

(Pista, Karsai Gyuszi, Zámi Sanyi.)

*Karsai Gyuszi:* Miért hívtál, Pista?

*Pista:* Azért, hogy játsszunk egyet!

*Zámi Sanyi:* Inkább azon tanakodjunk, mivel lepjük meg holnap az édesanyánkat? Mindenik vesz valami kis dolgot az édesanyjának, mi sem maradhatunk el. És máris összegyűjtöttem a zsebpénzemből 7 pengőt. Már hónapok óta gyűjtöm, most meglepem édesanyám valamivel. Még pár szál virágot is szeretnék adni neki, azonkívül, hogy már egy szép verset is megtanultam, amivel felköszöntöm.

*Pista:* Könnyű nektek! Van jó cipőtök, lábjátok, az enyém már rossz, itt is lyukas, a sarka is rossz. Aztán szép ruhátok is van. Nekem ez az egyetlen, ezen is folt hátán folt van. Zsebpénzetek is van, én csak akkor látok néhány fillért, ha valakinek segítek a fát vagy a piaci kosarat felvinni az emeletre. De az még cukorra is kevés.

*Karsai Gyuszi:* Ne beszélj így Pista. Hiszen nem is az a fontos, hogy mit adunk az édesanyánknak, hanem az, hogy szeretetünket mutassuk meg neki, aki annyit fáradozik értünk.

*Zámi Sanyi:* Egy szál virág, egy szépen elmondott költemény, egyetlen meleg köszöntő szó többet ér, hidd el Pista, az édesanyánknak, mintha valami gazdag ajándékot vennél pénzért, hiszen az még nem jelenti egyúttal a szeretetet is!

*Pista:* Hát én nem szeretem az anyámat. Igen, ha úgy tudna ruháztatni mint benneteket, ha én is ehetnék olyan finom dolgokat, mint ti, ha engem is elvinne egyszer-mászor



a moziba, mint ti mentek, akkor igen, talán szeretném is. De így csak mindig a szidást, a korholást hallom, hát nekem éppen elegendő van ebből! Nem szeretnek engem a szüleim! Mert ha szeretnének, nekem is megvolna mindenem!

*Karsai Gyuszi:* Nem igaz, amit mondasz, Pista. Gondold csak el, ugyan mit csinálnál, ha édesanyád beteg lenne. Hiszen édesapád ugyanis itthon, már régen kiment a haretérre. Hát neked annál jobban szeretned kellene az édesanyádat. De különben nesze, itt van, megtakarított pénzemből adok neked is egy pengőt. Végy rajta valamit az édesanyádnak, hadd örüljön szegény ő is holnap, amikor mindenhol megünneplik az édesanyákat!

*Pista:* Nem kell a pengőd! Ha pénzem volna, magamnak vennék valamit. Sokszor olyan éhes vagyok, hát inkább valami cukrot vennék belőle. Aztán mit adnak nekem a szüleim? Az édesanyám csak akkor látom, ha valamiért rámszól, leszid, hogy ezt vagy azt nem jól csináltam, miért nem megyek pontosan az iskolába. Hát ez nem szeretet!

*Zámi Sanyi:* Pista, ne beszélj bolondokat! A te édesanyád és édesapád becsületes szegény emberek. Tudom, neked az fáj, hogy itt a házban ti vagytok talán a legszegényebbek. Hogy neked nincs szép ruhád, a cipőd is rongyos, foltos, hogy nem esztek talán annyit és olyan dolgokat, amiket mi eszünk. De ezért neked is jó az édesanyád. Mit gondolsz, ha nem dolgozna szegény egész nap, mit ennétek? Akkor még annyi sem kerülne az asztalatokra, mint így. És a múlt télen, amikor beteg voltál, ugyan ki ápolt, ki törődött veled, ha nem az édesanyád? Nem szabad egy gyermeknek ilyet mondani: én nem szeretem az édesanyám! Az Isten is megbünteti az olyan gyermeket, aki így beszél.

*Pista:* Próbálnád meg csak te, mi az, éhezni, fájni, rongyos cipőben járni! Majd másképen beszélnél akkor te is! Nektek persze könnyű! Mindenetek megvan, még zsebpénzetek is, akkor vesztek cukrot, akkor mentek moziba, amikor tetszik, amikor akartok!

*Karsai Gyuszi:* Nézd Pista, én azt hiszem, ha szegények volnánk is szeretném, nagyon szeretném az édesanyámat. Hiszen nem a gazdagság teszi az embert boldoggá, hanem az, hogy van valakink, akit semmi pénzért, a világ minden kincséért sem lehetne megvásárolni: az édesanyánk! Hát te nem érzed ezt a szeretetet? Sohasem gondoltál még arra, hogy mi volna veled, ha egy napon arra ébrednél, hogy nincsen édesanyád? Hol lennél, ki adna még száraz kenyeret is? Ki törődne veled?

*Pista:* Ezek mind szép beszédek. Tudom, a tanító úr is így szokott beszélni. De neki is megvan mindene, neki se hiányzik semmije sem! Így könnyű beszélni!

*Zámi Sanyi:* Hát idehallgass, Pista! Most komolyan beszé-



lek veled! Ha így beszélsz, nem vagy a barátunk többet! Nem szégyeled magad, hiszen annál jobban kellene szeretned az édesanyádat, mivel tudod, hogy egymagának kell dolgozni most mindnyájatokért. De ne beszéljünk sokat! Nesze, itt a megtakarított pénzem, odaadom, végy rajta édesanyádnak valamit, csinálj neki egy kis örömet. Én majd elmondom édesanyámnak a költeményt, talán egy szál virágot is tudok még szerezni, s felköszöntöm így. De ne hidd, hogy azért nem fog örülni a felköszöntésnek, mert nem vehetek neki most semmit. A szívem szeretetét éreztetem meg vele, a hálámat és tudom biztosan, ennek jobban fog örülni, mint bárminek a világon!

*Pista:* Hogyan? Hát ideadod mind a hét pengődet?

*Zámi Sanyi:* Oda. Ha te azt hiszed, hogy csak ezzel lehet boldoggá tenni az édesanyádat vagy magadat, odaadom! Próbáld meg!

*Karsai Gyuszi:* Nézd Pista, nekem is van 12 pengő megtakarított pénzem. A múlt hónapban volt a születésnapom, akkor kaptam tizet, egyet meg uzsonnára kaptam a múlt héten. De én is szívesen neked adom, csak arra kérlek, szerezz örömet az édesanyádnak, ne legyen az Anyák napjára szomorú édesanya a házban!

*Pista:* Te is nekem adod a pénzedet? Mind? Hát mit csinálsz pénz nélkül?

*Karsai Gyuszi:* Azt, amit Zámi Sanyi! Vagy te azt hiszed, hogy az az igazi édesanya, ki tejben-vajban fürösztí gyermeket, de ugyanakkor mindig társaságba jár és alig látja naponta este, mikor lefekszik s elbúcsúzik tőle? Bizony, Pista, nagyon elvetemedett embernek kell annak lennie, aki nem szereti az édesanyját. Próbáld meg. Vegyél az édesanyádnak holnapra valamit s lepd meg vele. Vagy add oda neki ezt a pénzt, mondd meg, hogyan jutottál hozzá! meglátod, nem lesz boldogabb nála. De legjobban mégis annak örülne, ha nem pénzzel, hanem valami mással lepnéd meg, amit nem pénzért kapni: szeretettel.

(Karsai Gyuszi, Zámi Sanyi átadják a pénzt s elmennek. Pista egyedül marad, nézi a kezébe tett pénzt, s nem akar hinni szemének, hogy mindez az övé.)

## 10. Jelenet.

(Pista, Erzsike, Nyerges Pista.)

*Erzsike* (bejön, hátán iskolatáska. Vele jön Nyerges Pista is, szintén iskolából): Szervusz, Pista! Hát neked nem volt ma tanításod?

*Pista:* (hallgat.)

*Nyerges Pista:* Szervusz, Pista! De jó dolgod van! Ezen a szép májusi napon itt lehetsz a jó levegőn! Mi meg most jövünk az iskolából! Idenézz, mit csináltam az édesanyámnak!

(Egy szépen összeállított dobozt vesz elő, mutatja.)



Egy hónapja csinálom már, végre ma elkészült. Éppen idejére! Most szépen becsomagolom, holnap teszek rá egy szál szép virágot s reggel ahogy felébredek, felköszöntöm az édesanyámat!

*Erzsike*: Nézd csak, az én kézimunkám is elkészült már. Éppen tegnap este fejeztem be. Ugy-e szép?

*Pista*: Te Pista, ezt adod oda holnap az édesanyádnak, amit magad csináltál?

*Nyerges Pista*: Ezt hát! Ennek jobban örül, mintha bármilyen drága dolgot vásárolnék is, hiszen ebből látja, hogy mennyit dolgoztam csak azért, hogy neki egy kis örömet szerezzek. Ő is dolgozik értünk, nekünk is azzal illik visszahálálni egy kis részét nagy szeretetének!

*Pista*: Szervusztok!

*Erzsike, Nyerges Pista*: Hát te hová mégy ilyen egyszerre?

*Pista*: Megyek és visszaadom Karsai Gyuszinak és Zámi Sanyinak a pénzt, amit az előbb adtak, hogy vegyek valamit holnapra az édesanyámnak! Nem kell a pénzük! Most már magam is tudom, hogyan szerezzek örömet szüleimnek!

(*Pista, Erzsike, Nyerges Pista* el.)

### 11. Jelenet.

*Anya*: Nem látom ezt a Pistát, hol lehet? Az előbb még kint volt az udvaron, most meg eltűnt innen!

*Piroska*: Én is hallottam beszélni itt a gyerekekkel az előbb.

*Anya*: Erzsike! Nem tudod, hová ment Pista?

*Erzsike* (bentről): Nem tudom, nem mondta hová megy.

*Anya*: Mindig elcsavarog, ahelyett hogy tanulna... Félek, nagyon félek, hogy rossz bizonyítványt hoz haza évvégére s akkor mit mondok majd az édesapjának?

*Piroska*: Majd csak megjön a Pista esze is, édesanyám, ne tessék ezen is busulni! Ha meg nem tanul, hát maga lássa! De édesanyám, ha elengedne, én is elmennék az egyik osztálytársamhoz, azonnal visszajövök, csak kérdezni szeretnék tőle valamit.

*Anya*: Jó, ha nemsokára jössz, eredj!

### 12. Jelenet.

(Egy idős urinő, Pista, kezében két nagy kosárral.)

*Uri nő*: Erre hozdad csak fiauskám, erre! Nem bírom ezt a nagy csomagot felvinni a lépcsőn! Inkább adok neked érte valamit, amiért ajánlkoztál, hogy felhozod! Te nem vagy fáradt?

*Pista*: Nem, nagyon szívesen hozom!

*Uri nő*: Jól van, fiam, szeretem a dolgoz gyerekeket! Az ilyenek megélnék a jég hátán is! Hát adok is neked valamit, amiért ilyen figyelmes voltál! Gyere csak!



## 13. Jelenet.

(Karsai Gyuszi, Zámi Sanyi jönnek. Pistával találkoznak.)

*Karsai Gyuszi:* Szervusz, Pista, hát te mit csinálsz? Igazán meggondoltad a dolgot! Kár volt visszaadni a pénzt. Hidd el, jószívvvel adtuk!

*Zámi Sanyi:* Ne gondold, hogy sajnáltuk, amiért neked adtuk a megtakarított pénzünket. Talán jobb is lesz így, ha nem veszünk semmit, hiszen pénzért annak is adhatunk valamit, akit nem szeretünk, — hanem szeretetünket mutatjuk meg édesanyánknak!

*Pista:* Köszönöm, nem kell a pénzetek! De megtanítottatok valamire! Arra, hogy a jószív többet ér minden pénznél, arra, hogy a szeretet nem pénzben mérhető, hogy az a legszebb dolog a világon, ha valaki a maga munkájával szerez örömet másoknak!

*Karsai Gyuszi:* Pista, nem ismerek rád? Csakugyan igazán és komolyan beszélsz?

*Pista:* Egészen komolyan! Köszönöm nektek, hogy megtanítottatok rá! Ez nagyobb kincs nekem, mint az a pénz, amit adni akartatok, ha mindjárt jó szívvvel adtátok is!

*Zámi Sanyi:* És megígéred azt is, hogy felköszöntöd holnap az édesanyádat? Hogy nem mondasz többé ilyet, hogy nem szeretem az édesanyámat?! Pista?

*Pista* (szégyenkezés után, magával küzködve): Megígérem...

*Karsai Gyuszi:* Hát akkor azt hiszem, a tanulást is megkedveled újra, mint régebben és azzal is örömet szerzel jó szüleidnek?

*Pista:* Tanulni fogok...

*Karsai Gyuszi:* Akkor hidd el, nem lesz boldogabb édesanya holnap az egész házban a te jó édesanyádnál!

(Függöny.)

(Vicsay Lajos.)